

Emajlirne

Glasilo delavskega kolektiva Tovarne emajlirane posode

Izdaja Tovarna emajlirane posode vsako drugo soboto. Urejuje uredniški odbor: dr. Zupančič Franc, Emil Ječič, Metka Rozman, ing. Danilo Fajs in Vlado Smeh. Glavni in odgovorni urednik Vlado Smeh. Uredništvo Celje, telefon 39-21, interna št. 207. Rokopisov in slik ne vračamo. Časnik izhaja v nakladi 3300 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Tisk in kličje CP »Celjski tisk« v Celju

LETO VII. — ŠTEV. 20

Celje 12. oktobra 1963

Redna letna mladinska konferenca v podjetju

HRABRO SE BOMO LOTILI VSEH NALOG, KI SMO SI JIH ZADALI — ODPRAVLJALI BOMO NAPAKE — POVEČALI BOMO PRODUKTIVNOST — SODELOVALI BOMO V RAZPRAVI O STATUTU

V soboto je bila redna letna konferenca mladincev našega podjetja. Letne mladinske konference imajo za mlade ljudi velik pomen. Takrat pregledajo vse uspehe, ki so jih dosegli in se ustavijo pri težavah in problemih, ki so se najpogosteje pojavljali in iščejo pota in rešitve, kako bi se jim v novem obdobju izognili in jih odpravili. V tem sestavku vam bomo posredovali nekaj najpomembnejših misli in predlogov iz zadnje konference. V prihodnji številki vas bomo pa seznanili z razpravo, ki je sledila sekretarjevemu poročilu in predsednikovemu referatu.

Na konferenco sta bila poleg 130 delegatov iz vseh 13 obratnih aktivov iz našega podjetja prisotna tudi predstavnik občinskega in okrajnega komiteja ZM Celje in predstavniki tovarniških mladinskih kolektivov iz Varaždina, Zagreba in Kranja. Čeprav so dobili vabila vsi aktivisti v celjskih podjetjih, se je vabilu odzval le predstavnik ekonomske srednje šole. Vsekakor bi bilo prav in koristno, da bi bilo na konferenci več predstavnikov celjskih mladinskih aktivov. Verjetno se mladinci niti ne zavedajo povsem, kako dober korak bi bil to k vsestranskemu zblizanju. Zaman govorimo o možnostih sodelovanja med posameznimi aktivisti, če ti ne pokažejo niti osnovnega zanimanja in zainteresiranosti.

Poročilo o delu mladih emajlircev v preteklem obdobju je podal sekretar tovarniškega komiteja ZMS tovariš Zlatko Podgajski.

»Tovarniški komite se je trudil,« je začel svoje poročilo, »da bi kar najbolje koordiniral delo z obratnimi kolektivi. Njegovo delo ni bilo lahko in zato tudi ni najbolje uspel. Obratni aktivisti so bili vse premalo samostojni in vse premalo samoiniciativni.«

Mladinci sestavljajo eno tretjino vseh zaposlenih v podjetju. Zato je jasno, da na njih leži ve-

lika odgovornost.

Tovariš Podgajski je nadalje povedal, da je mladina še premalo seznanjena s planom in proiz-

vodnimi problemi v svojih oddelkih. Vzrok za to bi mogli iskati v nezainteresiranosti nekaterih mladinskih aktivistov v podjetju.

V svojem nadaljnjem izvajanju je še posebej poudaril, da bi nujno morali povečati število mladincev v samoupravnih organih. Čeprav so ti že v veliki meri vključeni v te organe — v skupščini podjetja je 15 mladincev, 2 sta člana upravnega odbora, 23 pa jih je v delavskih svetih ekonomskih enot, 5 pa je članov centralnih komisij: komisije za sprejem in odpust nove delovne sile in disciplinske komisije — je to število z ozirom na to, da je v podjetju preko 800

mladincev, premajhno.

»Mladinke in mladinci«, je nadaljeval tovariš Podgajski, »čeprav smo se trudili, nam še vedni uspejo pritegniti k delu mladih intelektualcev, ki se po končanem študiju zaposlijo v našem podjetju. Zato bi se moral spremeniti način štipendiranja v podjetju. Štipendirali naj bi le tiste mlade ljudi, ki bodo po končanem šolanju podjetju v korist. Strokovne službe, ki izbirajo kandidate za štipendijo, bi morale tesno sodelovati z mladinsko organizacijo. Tovarniški komite bi moral biti seznanjen, koga in zakaj se štipendira, ne pa tako kot je bilo dosedaj, da so mladinci iz-

vedeli za imena štipendistov šele na seji UO.«

Na idejno-vzgojnem področju se mladi emajlirski izpopolnjujejo pretežno v družbeno-političnih organizacijah. Mladi imajo tudi možnost, da se izpopolnjujejo v klubskih večerih, ki so na vsakih štirinajst dni. Mladinci so pa vključeni tudi v Počitniško zvezo in tabornike.

Na področju MDB je aktiv izpopolnil vsa pričakovanja. Deset mladincev in mladink je sodelovalo na delovnih akcijah. Veliko zanimanje je vladalo v podjetju za brigado, ki je odšla v Skopje. Prijavilo se je 92 mladincev, od (Nadaljevanje na 2. strani

Doslej dobro - vendar...

PO USPEŠNO ZAKLJUČENEM POLLETJU V PROIZVODNJI IN REALIZACIJI, SMO V ZAČETKU TRETJEGA ČETRTLETJA PRESEGANJE PROIZVODNIH PLANOV ŠE POVEČALI. SAM ODSTOTEK PRESEGANJA PLANSKIH OBVEZ JE RAZVESELJIV.

Podrobna analiza proizvodnje z ozirom na zaposleno delovno silo pa nam pokaže precej drugačno sliko. Razrez proizvodnega plana v poletnih mesecih že upošteva zmanjševanje delovne sile zaradi dopustov in zato dopustov pri izvrševanju planskih nalog ne smemo upoštevati. Proizvodni plani za mesec julij, avgust in september so bili preseženi po količini za 13,1 % 13,6 % in 5 %. Ti presežki proizvodnih nalog so sami po sebi zelo visoki, če bi bili doseženi s planirano delovno silo. Za obravnavano tretje četrtletje pa moramo navesti, da je bil plan redne proizvodnje delovne sile presežen v povprečju za 5 %. Z ozirom na to dejstvo bi se morale tudi vzporedno mesečne planske naloge približno povečati za ta odstotek.

Potem bi bilo to preseganje v juliju in avgustu precej nižje, v septembru pa preseganja proizvodnih nalog sploh ne bi bilo. Razen redno zaposlene delovne sile pa smo od 17. 6. 1963 do 31. 8. 1963 zaposlili na počitniško prakso 325 ljudi, od katerih jih je v proizvodnji delalo 264. Povprečna doba zaposlitve pa je trajala 5 tednov, tako da se je mesečno povprečje delovne sile v proizvodnji dvignilo še za 106 ljudi. Po izjavah obratovodij so počitniško zaposleni skoraj enakovredno zamenjali dopustnike. Ob upoštevanju še te — sezonsko povečane delovne sile — so mesečni proizvodni presežek z redno delovno silo še nižji. Te vrstice nimajo tendence kritike, ampak naj bodo opozorilo za vnaprej, ker je logično, da moramo

s čezmerno delovno silo istočasno rebalansirati mesečne proizvodne plane, če hočemo, da bodo mesečni proizvodni presežki prikazani realno in ostali v osnovnem razmerju, ki je nakazano v družbenem planu za 1963. leto.

Realizacija ni odvisna od proizvodne delovne sile, ampak od proizvodnih izdelkov in potreb tržišča. Z našo realizacijo krijemo le dve tretjini potreb na domačem trgu. Plan realizacije smo dosegli v tretjem četrtletju po mesecih: v juliju 117,18 %, v avgustu 117,82 % in v septembru 115,44 % (po komercialnem biltenu). V nasprotju s konjunkturo na domačem trgu pa nastopajo težave pri realizaciji v izvozu zaradi konkurenčnih cen na svetovnem trgu.

Za podjetje ni primarna količinska in vrednostna proizvodnja, ampak dohodek v tej proizvodnji. Spremeniti moramo ustaljena mišljenja in mere za ugo-

stavljanje uspeha podjetja. Dosedaj prikazane količinske in vrednostne planske dosežke je treba vedno analizirati s stališča rentabilnosti. Za podjetje je važen končni učinek — dohodek, iz katerega podjetje izplačuje osebne dohodke in ustvarja sklade. Plafonirane cene nam narekujejo tak izbor artiklov in tak način proizvodnje, da nam ta jamči potrebna sredstva. V okviru letošnjega plana realizacije, se v proizvodnji za tuzemski trg v soglasju s komercialno že skuša najti najboljše pot. Znižanje proizvodnih stroškov in v tej zvezi povečanje dohodka zahteva uvedbo optimalnih serij v proizvodnjo. Velika zavora za razpis večjih serij so majhna naročila posameznih artiklov za izvoz.

Ob prehodu na 42-urni delovni teden bo problem kratkih serij še večji in je potrebno že sedaj iskati rešitev v povečanju komadov v seriji ali preusmeritvi izvoza na druge izdelke.

Družbeni plan za leto 1964 naj bi upošteval v članku navedene pripombe in naj bo rezultat potreb tržišča, proizvodnih možnosti in rentabilnosti. PM — MD

Ljudsko posojilo za izgradnjo in obnovo Skopja

Akcija za vpis ljudskega posojila za izgradnjo in obnovo Skopja, ki se je začela dne 25. 9. 1963, je zajela vso državo in tej akciji se je masovno odzval tudi naš kolektiv. Že prvi dan je vpisalo 1960 članov našega kolektiva nekaj manj kot 14.000.000 din posojila. Doslej je vpisanega nad 20.000.000 din ljudskega posojila v našem kolektivu. Skupščina je odobrila iz skladov podjetja vpis 26.601.000 dinarjev.

Ker člani kolektiva še niso dovolj informirani o vsem, kar zadeva ljudsko posojilo za obnovo in izgradnjo Skopja, bomo v tem sestavku posredovali vse informacije, ki so važne za vsakega člana kolektiva, ki je vpisal posojilo.

Po zakonu o ljudskem posojilu za obnovo in izgradnjo Skopja je razpisanih 30 milijard dinarjev posojila za vso državo.

Vpis posojila se je začel dne 25. 9. 1963 in bo zaključen dne 15. 10. 1963. Posojilo se vplača pri vpisu enkrat ali največ v šestih mesečnih obrokih. Večina naših članov kolektiva bo vplačala posojilo v petih ali šestih mesečnih obrokih.

Da bo vsak član, ki je vpisal ljudsko posojilo, vedel kako mu bodo mesečno odtegnjeni obroki, bo prejel obvestilo o razporejenih odtegljajih po mesecih tako kot se je pri vpisu obvezal.

Potem ko bodo vsi obroki poravnani, dobi vsak, ki je vpisal posojilo obveznice, ki se glasijo na prinašalca in se izdajo v apoenih po 100, 2000, 5000, 10.000, 50.000, 100.000 in več dinarjev.

Obveznice prinašajo 6 % obresti, ki se plačujejo za nazaj.

Obresti se računajo od 1. januarja leta 1964.

Posojilo se bo izplačalo v sedmih letih, računajoč od 1. januarja 1964 in sicer z odplačilom anuitet. Prva anuiteta dospe 1. februarja 1965.

Po 11. členu zakona o ljudskem posojilu za obnovo in izgradnjo Skopja je mogoče obveznice tega posojila polagati kot garancije za kredite pri bankah.

Na obveznice je treba paziti in jih skrbno hraniti, kajti po zakonu uničenih ali izginulih obveznic tega posojila ni mogoče sodno razveljaviti.

Z vpisnega mesta v emajlirnici

Letna mladinska konferenca

katerih so izbrali štiri. Sodelovali so tudi v manjših prostovoljnih akcijah v podjetju.

Ko je govoril o problemih in težavah, je omenil problem aktivnosti EE 8. Ta je več ali manj samo na papirju. Zato je prva naloga novega komiteja, da zopet vpelje v delo mladince v EE 8. Pri tem bi mu pa morali pomagati mladi komunisti, ki še zdaleč ne napravijo tistega, kar bi lahko storili.

Tovariš Podgajski je govoril o izobraževanju mladih ljudi in o možnostih izobraževanja, ki jih imajo v samem podjetju. Ko pa je govoril o sodelovanju mladih z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami, se je omejil predvsem na sodelovanje ZK in s sindikatom. Ugotovil je, da bi moralo biti sodelovanje tesnejše predvsem z ZK. Večkrat bi morali pripraviti skupne sestanke, na katerih bi se seznanjali z nalogami in problemi posameznih organizacij.

Ob koncu svojega poročila je poudaril, da je prav mladina vreden faktor pri razpravi in dopolnjevanju statuta TEP in pri izpolnjevanju sedemletnega plana.

Poročilo je sledil referat, ki ga je prebral tovariš Franc Božič. V njem je bila vrsta predlogov, kako v prihodnje odpraviti napake, ki so se pojavljale in kako se lotiti novih nalog.

Takoj v začetku je povedal, da bi bilo treba več pozornosti posvečati odnosom na delovnih mestih. Za izboljšanje teh odnosov pripravlja tovarniški komitejski sestanek z obratovodji, mojstri in predelavci, na katerem bodo povedali svoje mišljenje in predloge za odstranjevanje nezdružljivih pojavov. Vsekakor bodo pa ob tej priliki tudi mladi povedali svoje mnenje.

Tudi tov. Božič je povedal, da bo treba napeti vse sile in znova oživiti delo v EE 8. Tudi mladi komunisti bi morali več delati. Novemu komiteju bi morali biti v oporo pri izvajanju programa in nalog, ki so si jih mladi zadali na VII. kongresu ZMJ.

V prihodnje bo treba povečati članstvo v samoupravnih organih, treba bo dati večji poudarek na izobraževanju mladih ljudi.

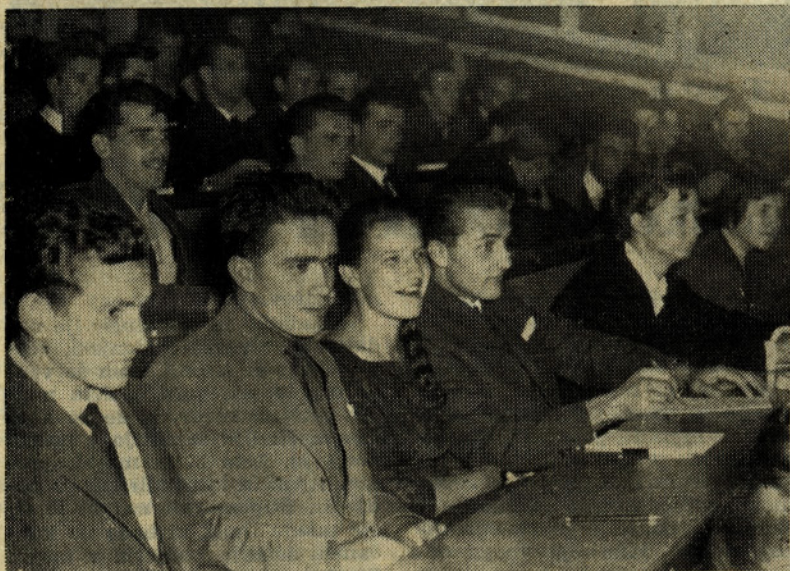
Ker smo v obdobju, ko razpravljamo o statutu, je pomemben poudarek na mladini, ki naj aktivno sodeluje pri razpravah in

daje pripombe in predloge. Zavedati se namreč moramo, da sprejemamo statut za daljše obdobje in zato ga moramo prav mi mladi dodobra prilagoditi našim razmeram, ker ga bomo prav mi največ koristili.

Nadalje je govoril o katastrofalnem skopskem potresu in o lepem deležu, ki so ga dali mladinci ob vpisu ljudskega posojila za pomoč porušenemu Skopju.

Ob koncu je povedal, da bo mladina nujno morala dobiti več sredstev, da bo lahko izvršila vse naloge, ki si jih je zadala.

Poročilo in referatu je sledila živahna in plodna diskusija. Mladinci so povedali svoje mnenje, grajali nekatere napake in predlagali vrsto poti, po katerih naj mladi hodijo, da bodo dosegli cilje, ki so si jih zadali. Kaj več o razpravi bomo pa pisali v prihodnji številki Emajlireca. — as

Delegati in gostje na redni letni mladinski konferenci, na kateri so si zastavili naloge za prihodnje obdobje

di, kar najhitreje ustanovili klub mladih proizvajalcev, ki bo glavna opora komiteju pri izvrševanju njegovih nalog.

Ko je govoril o nalogah obratnih kolektivov, je dejal, da bodo morali biti v bodoče bolj delavni in bolj samoiniciativni. Tudi odnosi med mlajšimi in starejšimi člani kolektiva se morajo nenehno izboljševati. Boriti se morajo za večjo produktivnost in za izboljšanje delovnih pogojev, s tem v zvezi pa tudi za vse večje osebne dohodke.

Ker je mladim potrebno razvedrilo in zabava, se naj v veliki mer vključijo v delo kluba emajlircev in v športno življenje.

Dejal je: »Dotaknem se naj tudi stanovanjske problematike. Ker je v tovarni zaposlenih veliko mladih ljudi, bi morali misliti tudi na izgradnjo samskih stanovanj.

Pavliha o statutu

POGOVOR S SODELAVCEM

KADAR JE ZAZNATI V NJEGOVH TEMNIH OČEH HUDOMUŠEN PREBLISK, VELJA POSTATI OPREZEN; V NAČRTU IMA ENO SVOJH ŠEGAVOSTI. NJEGOVE ŠALE PREVEVA VSELEJ TISTI HUMOR, KI GA POZNAJO FRANCOZI: INTELEKTUALENI IN SKRBNOSTI ZAMOTAN V TANČICO, DA NI JEDRO TAKOJ VIDNO — TREBA GA JE ODVITI.

Dr. Zupančič Franca štejejo v Celju za silno sposobnega v gospodarskem pravu. Nam pa pomeni še nekaj več: bil je človek, ki je štiri leta urejeval naše glasilo. Ob jubileju — 75. številki »Emajlireca«, pomenek med »starim« in »novim« urednikom:

Emajlirec: Katerega leta ste pričeli urejati naš časnik?

Doktor: Leta 1958.

Emajlirec: Ste imeli nemara časniške ambicije?

Doktor: Skorajda prisili so me v uredniški odbor. Potlej me je

še upravni odbor določil za odgovornega urednika. Sodili so pač, da se bom kot jurist znašel najbolje.

Emajlirec: Glasilo ste urejali štiri leta. Koliko številčk ste v tem času izdali?

Doktor: Izšlo je 35 številčk.

Emajlirec: So bili porodi brez bolečin?

Doktor: Boleči, boleči. Največ težav je bilo z zbiranjem gradiva, ker pravih dopisnikov ni bilo. Velikokrat se je primerilo, da sem napisal pol številke sam. Tudi s tiskarnami smo imeli nevesočnosti. Tiskali smo v Celju, Murski Soboti in Ljubljani. Najhuje pa je bilo, ker sem moral urejati glasilo poleg svoje redne zaposlitve, zategadelj se nismo mogli držati rokov.

Emajlirec: Kaj pa pomoč, razumevanje...

Doktor: Poprej ne kot da. Časopis smo začeli izdajati, ker so ga izdajali tudi drugje. Zato niso znali pravilno vrednotiti vloge in poslanstva »Emajlireca«.

Emajlirec: Katera je po vaši sodbi najpomembnejša številka, ki ste jo izdali?

Doktor: Nedvomno tista, ki je bila posvečena rekonstrukciji podjetja. Objavili smo makete in stavbe, ki jih danes ni več. Ta številka ima vrh vsega še dokumentarno vrednost.

Emajlirec: Ste imeli dopisnike, na katere ste mogli računati?

Doktor: Bil je eden: Emil Ježič. Stalnih dopisnikov ni bilo. Za vsak sestavek posebej smo prosili. Včasih tudi odredili — čisto administrativno.

Emajlirec: Kakšni so bili honorarji?

Doktor: V začetku jih ni bilo. Menili so, da bodo ljudje pisali z veseljem zastoj. Kasneje smo določevali pavšalne nagrade. Po vrsticah smo začeli odmerjati honorarje šele pred tremi leti.

Emajlirec: Od kdaj ima »Emajlirec« pravilnik?

Doktor: Odkar sem ga pričel urejati. Sestavil sem ga leta 1958.

Emajlirec: Zastavil sem vprašanje, na katerega bi si bil mogel odgovoriti sam. Se spominjate kakšne vesele?

Doktor: Nekoč sem dobil pismo s pesmico. Pesnica je pisala, da ima silno veselje za poezijo. Njeno ljubezensko pesem smo objavili. V isti številki sem jo komentiral v — verzih:

Ko mlada si sile življenja spoznala, ljubezni mladosti takoj se predala,

ihтела, iskala, lovila vse vprek, da našla ljubezni bi svoji živ lek. Ta težnja iz pesmi te tvoje gori...

Pesem se nadaljuje z nasvetom, naj ljubezni nikar ne dà za »Molahov dar« Zal jo je minilo vse pesniško navdušenje, upam vsaj, da upošteva nasvet...

Emajlirec: Vi ste današnjem »Emajlircu« utrlj pot. Kaj sodite o njem danes?

Doktor: Danes je »Emajlirec« urejevan po časniškarsko. K temu je precej pripomogel razvoj delavskega upravljanja. Postal je aktualen in zanimiv in se ne izgublja v strokovnih nadrobnostih. Danes ima že tudi širši krog stalnih sodelavcev. Vesel sem, da je moja pobuda, naj bi namestili stalno uredništvo, rodila uspehe.

Dr. Zupančič Franca, 51, je končal pravno fakulteto v Ljubljani v študijskih letih 1930/35. Pripravniško dobo je opravil v Brezicah in Celju. Do leta 1940 je bil v Celju sodni pripravnik, po sodniškem izpitu pa bil zaposlen v Ormožu kot sodnik do leta 1941.

V partizane je šel 21. avgusta 1941 in bil najprej v Kozjanskem odredu, potlej pa v različnih enotah v Savinjski dolini. Po osvoboditvi je služboval na okrajnem in okrožnem sodišču v Celju, v našem podjetju pa se je zaposlil leta 1951. Opravlja dolžnost vodje pravne službe — uradno, neuradno pa pomaga vsakomur...

Vlado Smeh

GLOBUS

Na pravkar končanem velesejmu v Solunu, kjer je bila razstavljena tudi širša kolekcija izdelkov naše tovarne, so obiskovalci pokazali posebno zanimanje za emajlirano posodo pastelnih barv. Številni grški potrošniki pa so priporočali predstavnikom jugoslovanskega paviljona, da bi naj naša tovarna čimprej dala na grško tržišče elektro-posodo v pastelnih barvah, katere uvoz pa je zaščiten višjimi carinami kot emajlirana posoda standardnih barv.

Predstavniki ameriškega nakupnega centra Silver National Company je ob obisku našega razstavnega prostora na zagrebškem jesenskem velesejmu pokazal pripravljenost, da kupi v našem podjetju velike količine ABC porcelana, 4 x As pepelnikov, »Novum« — kozic ter umetniško oblikovanih novih pepelnikov garnitur ter skled za zelenjavo za potrebe velikih blagovnih hiš v ZDA. Bližnji razgovori in dostavljeni vzorci bodo pokazali, v kakšni meri se bomo mogli vključiti v ta novi izvoz, ki močno interesira naše podjetje.

Čeprav so pred dobrim letom dni začeli graditi na skrajnem jugu naše države, v Strugi, novo tovarno emajlirane posode, namerava dosedanja tovarna »Budučnost« v Djakovici v bližnji perspektivi tudi preiti od proizvodnje pocinkane posode na proizvodnjo emajlirane posode. Ali bosta ti novi tovarni imeli več uspeha pri osvajanju proizvodnje emajlirane posode kot drugi proizvajalci, ki so se pred leti prodali v isto smer in se v zadnjem času preorientirajo na druge vrste proizvodnje, bo pokazal čas.

V številnih državah Severne Evrope hitro raste proizvodnja sodobnih emajliranih štedilnikov, ki služijo ne samo za kuho ampak tudi istočasno za pripravo vroče vode v bojlerjih in celo za ogrevanje prostorov preko radiatorjev.

V francoski strojni in kovinsko-predelovalni industriji je proizvodnja leta 1962 porasla za 5,5 % v primerjavi s porastom 11 % leta 1961. Vrednost izdelkov te industrije (brez motorne industrije in ladjedelništva) je dosegla 6,2 milijarde dolarjev.

Obračunavanje nadur

Računovodstvo podjetja je na pobudo nekaterih članov kolektiva prosilo upravni odbor za tolmachenje 60. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki določa obračunavanje nadur. Po teh določilih je knjigovodstvo osebnih dohodkov izplačevalo nadure v višini obračunske osnove, povečane za 50 %. Člani kolektiva pa smatrajo, da je treba v naduro vračunati tudi akord oz. normo ter presežek ekonomske enote.

Gornje predloge je obravnaval upravni odbor na seji dne 4. 10. 1963 in sklenil, da se nadure obračunavajo po povprečnem zaslužku na pro odštevisi prihranke na režiji, amortizaciji in materialu.

Nedvomno bo potrebna ozka povezava med proizvajalci pločevin in emajlirci, da bo direktno emajliranje dobilo pomen, ki ga zasluži.

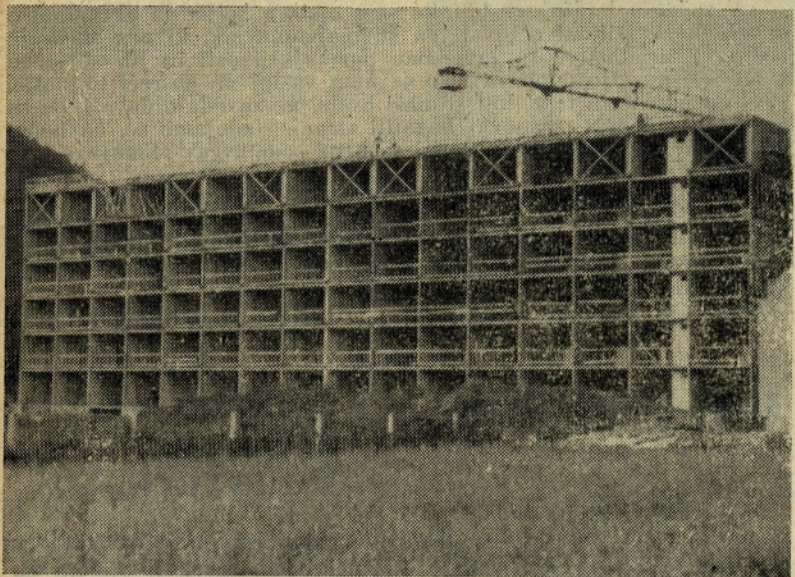
iz ekonomskih enot

Ali bomo izdelovali emajlirane fasadne plošče

Pred kratkim so se v našem podjetju oglasili predstavniki zagrebskega podjetja »Jugomont« in celjskega »Ingrada«. Namen njihovega obiska je bil, da bi mi izdelovali za montažne bloke emajlirane fasadne plošče.

Doslej so za te montažne bloke uporabljali valovito aluminijasto pločevino. Cena teh plošč je v primerjavi z emajliranimi neprimerno nižja. Zakaj to-

no premajhna; in predpostavlja se, da so emajlirane fasadne plošče obstojnejše proti atmosferskim pogojem, predvsem proti takšnim kot so v Celju.

Montažni blok v Celju čaka na emajlno oblogo...

rej prehod na emajlirane? Vzroka sta predvsem dva: proizvodnja valovitih alu-plošč je občut-

Gradnja montažnih blokov se uvaja predvsem zaradi pocenitve stanovanj, torej je tudi pri kon-

»Jugomont«

struiranju plošč upoštevati pogoj nizke cene. To pa ima za posledico zelo preprosto konstrukcijo: tanka pločevina, enostavna montaža, čim cenejši emajl, enostransko krovno emajliranje itd. Precejšnje zahteve tembolj, ker jih moramo rešiti v najkrajšem času. Ker z emajliranimi fasadnimi ploščami nimamo posebnih izkušenj in ker je rok za razvoj konstrukcije tako kratek, je vprašanje, če nam bo uspelo najti zadovoljivo rešitev.

Kot že omenjeno, se z osvajanjem emajlnih fasadnih plošč zelo mudi. Samo v Celju ob Ljubljanski cesti že stojita dva takšna bloka in čakata na oblogo. V kratkem bi bila vseljiva če..., če bo našemu razvojnemu oddelku skupaj z »Jugomontom« in »Ingradom« uspela konstrukcija primerne cenene emajlirane fasadne plošče, če bo proizvodnja dovolj hitro osvojena, če bo emajlirnica imela dovolj prostih kapacitet itd.

Vsekakor je za našo tovarno tovrstna proizvodnja zanimiva (v tem primeru predvsem zaradi velikih količin) in bi jo zato kazalo osvojiti, pa čeprav morda naglica, ki je tokrat potrebna, ni najbolj primerna.

D.

RAZPRAVLJALI SO O KVALITETI

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta ekonomske enote 1 so zelo konkretno in obširno razpravljali o kvaliteti izdelkov in o pomanjkljivostih, ki se s tem v zvezi pojavljajo. V razpravi so načeli problem vhodne kontrole in njeno izvajanje. Kontrola naj bi bila razdeljena na šest rajonov, v vsakem rajonu pa naj bi bil nastavljen po eden kontrolor. Tako bi bilo na obeh izmenah nastavljenih dvanajst kontrolorjev. Po razpravi je znano, da je sedaj kontrola nekoliko otežavljena, ker primanjkuje ljudi. Da bi kontrola dobro delovala, je potrebna temeljita povezava med vodilnimi delavci v ekonomski enoti in kontrolorji. Opaziti je, da skupinovodje ne obveščajo vodje kontrolorjev o začetnih operacijah na posameznih artiklih in tako delajo brez statističnih kontrolnih listov. Pride celo do tega, da vračajo obratni tehnični kontroli prazne statistične kartice, pri tem pa je opaziti izmeček na končnem produktu v skladišču surove posode ali v emajlirnici.

Tako je razpravljalo o kontroli član obhodne kontrole, predsednik delavskega sveta ekonomske enote ena pa je poudaril, da bi bilo potrebno preiti na avtokontrolo, saj je to delo plačano z dodatkom 8 % na norma uro. Grajal je grupiranje kontrolorjev med delovnim časom, kar zavira boljše in učinkovitejši uspeh kontrole.

V razpravi je bilo poudarjeno, da kontrolne liste poznajo samo nastavljeni kontrolorji in tisti delavci, ki delajo pod avtokontrolo. Vodilni delavci, vodje sku-

pin in delovodje niti ne vedo, kje in kako je označena na statistični kartici defektna posoda, katera posoda je za popravilo in katera za izmet. Tudi z obstoječimi tolerancami niso seznanjeni.

Razprava je bila na zasedanju delavskega sveta zelo dinamična in plodna. Po tem, kar so ugotovili, so sklenili, naj obhodna tehnična kontrola izdela kriterije po obstoječih normativih in jih predloži delavskemu svetu. Sklenili so tudi, da bodo v sodelovanju z obhodno kontrolo organizirali kratek seminar za skupinovodje in delovodje na katerem se bodo ti seznanili z načinom delovanja obhodne tehnične kontrole.

Nov pravilnik HTV

Na zadnji seji odbora HTV je bila razprava o predloženem osnutku internega pravilnika o higijenski in tehnični varnosti pri delu. Odbor je sklenil, da osnutek dopolni na podlagi pripomb članov odbora in ga nato predloži v razpravo organom delavskega samoupravljanja in članom kolektiva.

Da ta pravilnik sprejmejo, je že skrajni čas, ker je dosedanji pravilnik zastarel.

Odbor je tudi razpravljalo o varčevanju s HTV sredstvi, o planu teh sredstev in racionalnem izkoriščanju. Kot običajno pa je bila razprava še o zastarelem strojnem parku, ki je neekonomičen, drag za vzdrževanje in nevaren.

Za izboljšanje discipline v emajlirnici

Iz razprave zasedanja delavskega sveta ekonomske enote 2 je razvidno, da porašča sekunda posoda nad dovoljenim odstotkom. Zaradi tega je delavski svet te ekonomske enote sklenil, da opozori delavce in vse ostale odgovorne činitelje v ekonomski enoti 2, da bolj pazijo na kvaliteto izdelkov.

Člani delavskega sveta so nadalje razpravljali o raznih drugih težavah, ki tarejo to ekonomsko enoto. Tako jim primanjkuje transportnih vozilov ter polic. Ugotovili so, da prebiralke posode niso dovolj pazljive pri prebiranju posode iz tekočega traku žarilne peči in se zaradi tega precej posode pobije. Ker spadajo prebiralke v ekonomsko enoto 8, pravijo, da naj pobita posoda bremeni ekonomsko enoto 8 in ne njihovo. Ugotavljajo, da se večji del posode pobije takrat, ko posodo prebirajo in transportirajo z vozički.

Razpravljali so tudi o kvaliteti emajla. Ta pravijo, je zadnje čase zelo padla in zahtevajo, da se izboljša, kajti v nasprotnem primeru ne bodo prejeli odgovornosti za kvalitetno izdelavo posode.

Med delavci iz njihove ekonomske enote odhajajo predčasno z dela in zamujajo na delo. Nekateri pa ne držijo reda in čistoče med delom.

Zaradi tega je delavski svet sklenil, da se bodo na prihodnji seji pogovorili o nediscipliniranih tovariših ter ukrenili potrebno, da bo red in disciplina v njihovi ekonomski enoti.

Očividno je, da si delavski svet ekonomske enote 2 zelo prizadeva, da bi bila v ekonomski enoti ustvarjena red in disciplina, ki sta pogoj za uspešno poslovanje podjetja kot celote. Premalo pa so v tem pogledu aktivni zbori proizvajalcev, ki ne bi smeli kot osnovna celica organov delavskega samoupravljanja dopuščati kršitev delovne discipline.

Sicer pa menimo, da ni to problem le v ekonomski enoti 2. Tudi iz drugih ekonomskih enot odhajajo posamezniki predčasno z dela, o čemer se lahko vsak prepriča pred zaključkom dela. Nekateri tovariši že čakajo pri izhodu ali v bližini, da bi odšli z dela še preden zvonec oznani zaključek dela.

Tako početje vsekakor ni v skladu s prizadevanjem velike večine članov kolektiva za red in disciplino ter boljši gospodarski in finančni uspeh podjetja.

Prepričani smo, da bodo zbori proizvajalcev napravili takemu početju konec.

Rentabilnost proizvodov

Delavski svet ekonomske enote pocinkovalnice je na eni zadnjih sej razpravljalo o proizvodnih problemih ter o organizaciji dela. Predsednik delavskega sveta, tov. Rudi Stante je navedel v razpravi vprašanje rentabilnosti proizvodnje v pokositrarni. Iz njegovega izvajanja je razvidno, da je podjetje investiralo veliko denarnih sredstev v pokositrarno, vendar pa je premalo naročil, da bi brezskrbno razvijali proizvodnjo in čimveč doprinesli gospodarskemu uspehu celotnega podjetja.

Po njihovem mnenju ne drže trditve, da bi bila proizvodnja v pokositrarni nerentabilna, saj so pri nekaterih artiklih dvignili normo tudi za 100 % zaradi tega, ker jim je bilo tolmačeno, da so zaradi prenizke storilnosti v deficitu. Zahtevajo, da se rentabilnost njihovih proizvodov navede preštudira, ker si žele biti o tem popolnoma na jasnem.

Načeli so tudi vprašanje o osnutku statuta podjetja. Tu so se kar na kratko odrezali češ, da k osnutku nimajo nobenih pripomb. Kljub temu, da so vsi člani kolektiva prejeli osnutek statuta podjetja, ki je bil objavljen v našem glasilu, ga verjetno niso dovolj pazljivo prečiteli, kajti, če bi to storili, bi prav gotovo imeli kake pripombe v zvezi z notranjo organizacijo podjetja.

Delavski svet se ne bi smel zadovoljiti samo z ugotovitvijo, da ni imel nihče pripombe na osnutek statuta, temveč bi moral smotrno organizirati razpravo o tem vprašanju skupno s sindikalnim vodstvom v njihovi ekonomski enoti. Po našem mišljenju bi moralo biti zasedanje delavskega sveta smotrno organizirano tako, da bi bila razprava o statutu podjetja edina točka dnevnega reda. Verjetno bodo tovariši iz te ekonomske enote to napravili in se še enkrat pogovorili o tem vprašanju, za kar jim vsekakor ni treba biti žal dragocenega časa.

PLAN IN ČISTOČA

V ekonomski enoti 6 so si edini, da je treba izpolnjevati mesečni plan proizvodnje in vzdrževati čistočo v obratu, ker pravijo, da je v čistem obratu prijetnejše delati. Glede plana se morajo zlasti ravnati po proizvodnji ekonomske enote 2, ki je njihov glavni odjemalec emajla. Skrbeti morajo seveda, da imajo vedno dovolj emajla na zalogi. Na zasedanju delavskega sveta so se zedinili, da bodo napeli vse sile za izpolnjevanje mesečnega plana. Sklenili so, da bodo vztrajno delali na tem, da bo kvaliteta emajla dobra in se bo na ta način izboljšala kvaliteta emajliranih izdelkov.

Ugotavljajo, da je kvaliteta emajla mnogo odvisna od dobrih ali slabih surovin kot npr. gline, kremena in drugih, ki se uporabljajo za izdelavo emajlnih frit. Zato so slabi kvaliteti emajla pogostokrat krive nekvalitetne surovine.

V tej ekonomski enoti skrb redno za svoj rezervni sklad, v katerega vlagajo redno mesečno določeno vsoto za nepredvidene razmere. Zelo strogi so, kar je tudi prav, pri delitvi presežka. Članom njihove ekonomske enote, ki izostajajo neopravčeno od dela, ne dajo presežka ekonomske enote.

Pomembna racionalizacija

S tem, da si naši člani kolektiva prizadevajo za izboljšanje delovnih postopkov, mnogo koristijo podjetju in skupnosti, saj se z racionalizacijami dviga delovna storilnost v podjetju.

Med take prizadevne člane spada tudi ing. Franc Nosan, ki je predlagal spremembo embalaže za pomivalne omarice. Doslej smo uporabljali leseno embalažo, po njegovem predlogu in zamisli pa bo v uporabi kartonska embalaža, ki je znatno cenejša od lesene in je tudi bolj praktična.

Z uvedbo kartonske embalaže se predvideva letni prihranek v znesku 4.718.650 din.

Odbor za tehnične izpopolnitve, ki je racionalizacijo obravnaval in jo osvojil je predlagal, da se tov. ing. Franca Nosana nagradi po določenih pravilnikih o nagrajevanju za tehnične izpopolnitve, po katerem mu gre za izplačilo 380.032 din, prejme pa akontacijo v znesku 150.000 din, ostalo pa ob letnem obračunu.

Nedvomno bo upravni odbor to racionalizacijo potrdil, saj je vzgled, ki ga je dal ing. Nosan, ki dela v tehnološkem oddelku, vreden posnemanja.

Dosedanji razvoj uporabe strojev za pranje posode

Kot velika večina sodobnih gospodinjskih strojev tako tudi iznajdba strojev za pranje posode izhaja iz ZDA in se njihova uporaba vedno bolj širi tudi na številne države v Evropi.

Zahvaljujoč dejstvu, da so industrijska podjetja ZDA že pred več kot 12 leti pričela serijsko izdelovati te stroje, ugotavljajo statistični podatki, da je bilo konec

leta 1962 v tej državi v uporabi že 3,8 milijona strojev za pranje posode ali v 8 odstotkih vseh obstoječih gospodinjstev. S tako relativno visoko gostoto uporabe

sicer ne cenjenih strojev ZDA da- leč prednjačijo pred katero koli evropsko državo, ki so praktično kot Nemčija, Švedska, Francija in Italija šele zadnjih 5 let pristopili k lastni proizvodnji takih aparatov.

Ob proučevanju uspešnosti plasmana tega artikla po posameznih državah vidimo, da se ti stroji hitreje uvajajo v evropskih državah z najvišjim življenjskim standardom (Švedska, Benelux in Švica), počasneje pa v Italiji, Franciji, Avstriji in zlasti še v Zahodni Nemčiji, kjer lastna nacionalna proizvodnja še vedno ni prestopila vseh začetniških težav, ki spremljajo osvajanje sorazmerno zelo zahtevnega stroja. Vendar kljub temu statistika ugotavlja, da je bilo že leta 1962 izdelanih v Italiji preko 11000 komadov strojev in v Zahodni Nemčiji preko 13000 strojev. Po grobih ocenah pa so današnje kapacitete še večje v Švedski in tudi Švica ne zaostaja mnogo za temi proizvodnimi rezultati obeh sosed. V Evropi je temu artiklu svojstvena tudi zelo živahna dinamika prodaje na tujih tržiščih. Na drugi strani pa skoraj vse zahodnoevropske države redno uvažajo te stroje — 4/5 prihaja iz ZDA — iz številnih tujih držav, kar potrjuje, da posamezni evropski fabrikanti strojev še niso utrdili svojega dominantnega plasmana na lastnih tržiščih.

Tako je na primer Zahodna Nemčija v preteklih dveh letih uvozila kar 11000 odn. 5000 strojev, hkrati pa izvozila v tem času 5500 odn. preko 7000 strojev in to kar v 21 različnih držav sveta.

Nedavna anketa med nemškim prebivalstvom, ki jo je izvedel zvezni urad za raziskavo gospodinjstev kaže, da potencialni kupci žele predvsem prostorninsko manjše modele spričo močne zasedenosti kuhinjskih prostorov, čigar kvadratura že nekaj let pada. Rezultati ankete so prav tako pokazali, da povprečno gospodinjstvo danes dnevno izgubi s pranjem posode 45 do 60 minut ali 8 do 9 odstotkov vsega delovnega časa gospodinj. Anketa zaključuje z ugotovitvami, da ta stroj predvsem nabavljajo najboljše sloji prebivalstva na eni strani in novo »pečene« družine — predvsem brez otrok in zato tudi brez gospodinjskih pomočnic — na drugi strani.

Velesejem v Zagrebu

Kot vsako leto, smo tudi letos razstavljali na »Zagreškem velesejmu« od 7. do 22. septembra 1963. Na tem sejmu smo imeli postavljene kar tri razstavne površine. Največji je bil postavljen v hali 6, kjer smo skušali prikazati potrošnikom napredek in novosti naših izdelkov.

Zal pa je bilo za naše referente, ki so zastopali podjetje na tem sejmu, zelo mučno, ker je trg predvsem v času velesejma premalo založen z novimi proizvodi. Prav bi bilo, da na take stvari pazimo. To ni prvi primer, ta problem se pojavlja ob vsakem sejmu. Razstavljali smo nove izdelke, ki še niso bili osvojeni v serijski proizvodnji. V takih primerih so postavljeni naši zastopniki na sejmu v zelo težaven položaj. Mnenje obiskovalcev prevladuje, da takih artiklov, ki še niso osvojeni in katerih ni dobiti v trgovinah, naj ne razstavljamo. Na tem sejmu smo

SPREMEMBE V TK ZKS

Na zadnji seji tovarniškega komiteja Zveze komunistov so kooptirali v komite tovariša Mirka Dobrška, za namestnika sekretarja je bil izvoljen tovariš Franjo Orel, za člana občinskega komiteja pa so izvolili tovariša Gabrijela Prezljaja.

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE V CELJU

razpisuje v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Celje in Zvezo likovnih umetnikov uporabnih umetnosti Jugoslavije

natečaj

za oblikovanje emajliranih izdelkov za gospodinjstvo — predvsem kuhinjske posode.

Udeleženci natečaja morajo predložiti načrte, izdelane v merilu 1:1 na prosjemnem papirju v formatu A1 do A4. V istem merilu morajo biti izdelani tudi načrti detajlov ter karakterističnih prereзов, oboje z vnešenimi kotami, tako, da je po takem načrtu mogoče izdelati prototip. Avtor naj po možnosti določi tudi barvo.

Zaradi velikoserijske proizvodnje mora izdelava predmeta po osnutku zadostiti pogojem enostavne strojne izdelave in zahtevam tehnologije emajliranja. Osnutek lahko obravnava posamezen izdelek, ali kolekcijo izdelkov. Razpisovalec si pridrži pravico, da osnutek za posamezen izdelek razširi na kolekcijo izdelkov, oz. da osnutek za kolekcijo številčno razširi ali zmanjša.

Ocenjevalna komisija bo na podlagi prispelih osnutkov določila po katerih osnutkih se izdelajo prototipi (največ 10). Po izdelavi prototipov bo komisija ocenila prototipe in razdelila nagrade.

Razpisane so naslednje nagrade (v neto zneskih):

I. nagrada	300.000 din
II. nagrada	200.000 din
III. nagrada	100.000 din

Razpisovalec si pridrži pravico, da odkupi tudi nenagrade osnutke v dogovoru z avtorji teh osnutkov.

Po izplačilu nagrade nima razpisovalec nobenih materialnih obveznosti napram avtorjem nagrajenih osnutkov. Avtorji nagrajenih osnutkov ne morejo brez pristanka razpisovalca odstopiti te osnutke v izkoriščanje drugim interesom, obdržijo pa vse moralne avtorske pravice.

Komisijo za ocenjevanje sestavljajo:

Teofanović Bogoljub — kipar, predstavnik Centra za industrijsko oblikovanje stalne industrijske izložbe »Porodica i domaćinstvo« iz Beograda;

Radić ing. arh. Zvonimir, predstavnik Udruženja likovnih umetnika primjenjenih umjetnosti Hrvatske iz Zagreba;

Kristl ing. arh. Stanko, predstavnik Društva likovnih umetnikov uporabnih umetnosti iz Ljubljane;

Tancig ing. arh. Branka, predstavnik Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva iz Ljubljane;

Božić Zvonimir, direktor komercialnega sektorja Tovarne emajlirane posode Celje;

Fajs ing. Danilo, vodja razvojnega oddelka Tovarne emajlirane posode Celje;

Vajdetič ing. Jože, obratovodja emajlirnice v Tovarni emajlirane posode Celje.

Vsak član komisije ima svojega namestnika.

Osnutke je dostaviti v zapečatenem ovoju z oznako »Za natečaj« na naslov: Tovarna emajlirane posode Celje. Vse risbe načrta morajo biti opremljene z geslom avtorja. V ovoju mora biti posebna kuverta, opremljena z geslom avtorja, v kateri je točen naslov avtorja.

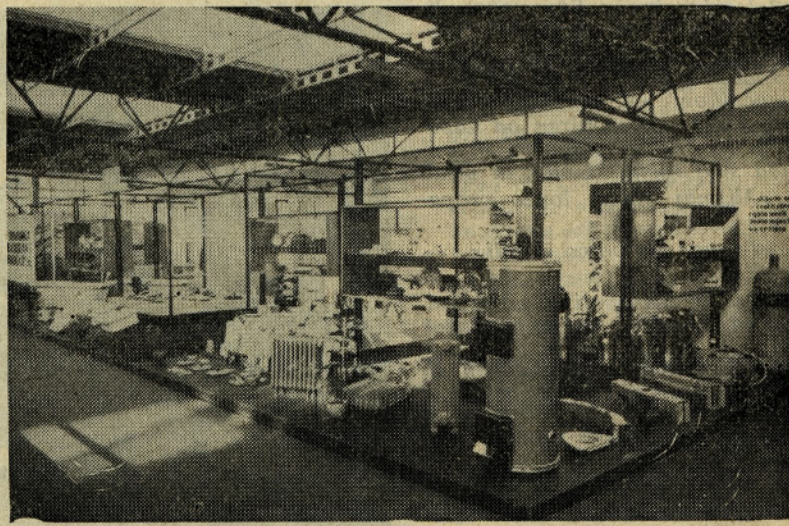
V pošte v za ocenjevanje pridejo le tisti osnutki, ki bodo pri razpisovalcu do 10. 1. 1964.

Izid natečaja bo objavljen najkasneje do 10. 3. 1964.

Avtorji nenagrajenih del bodo prejeli svoje osnutke do 20. 3. 1964, oziroma 10 dni po eventualni anonimni razstavi osnutkov.

Zaradi lažjega dela avtorja bo razpisovalec organiziral dne 30. 10. 1963 ob 10.30 posebno strokovno predavanje o tehnolgiji oblikovanja pločevine in tehnologiji emajliranja ter ogled tovarne. Prijava za udeležbo na tem predavanju je poslata do 26. 10. 1963 na naslov: Tovarna emajlirane posode Celje. Stroške potovanja in bivanja ob priliki predavanja bo razpisovalec povrnil samo tistim avtorjem, katerih osnutke bo ocenjevalna komisija izbrala za izdelavo prototipov.

Za vse navedene spore v zvezi z natečajem je pristojno sodišče v Celju.

Razstavni paviljon je bil obiskovalcem prava paša za oči. Le kdaj bomo razumeli, da samo to ne zadošča?

»DELO«

Lonec »Ekonom« in tesnila

Lonec »ekonom« je na štedilni-ku jezno zapuhal ob robu pokrova, oblak pare z vitamini je ob-žel posodo iz lahke kovine in iz-bočen pokrov se je stresel vsem ekonomskim zahtevam navkljub.

Prijatelj, ki je intenzivno štu-diral za izpit, mi je pojasnil: »Ni-si kriv ne ti ne jaz, krivo je tes-nilo. V vsakem primeru tesni-lo! Tesnilo je važna stvar«.

In pregledal sem tesnilo.

Prijatelj je imel prav. Tesnilo je važna stvar. Nabavil bom no-vo, zakaj lonec »ekonom« je bil neoporečen, le tesnilo ga je poni-ževalo do neekonomske stopnje. Zato sem se napotil v »Na-mo«.

»Tesnilo. Imate, tovarišica«, tesnilo za lonec »ekonom'«, sem pobaral prodajalko sredi pogo-vora z nekim kupcem, ki si je ogledoval lonce.

»Nimamo tesnila,« je odgovo-rila med pogovorom s kupcem. »Sploh jih ni dobiti. Že eno le-to jih nimamo.«

»In kdaj jih boste dobili?«

»Ne morem vam reči. Nimamo jih. Poglejte k »Idealu« ali pa v »Železnino«, morda jih imajo.«

Odšel sem k »Idealu« v Wol-fovo ulico.

»Tesnilo za lonec »ekonom', sa-mo eno, prosim.«

»Nimamo,« mi je pojasnil pro-dajalec, s katerim sva pred leti skupaj stanovala v Domu Ivana Cankarja. »Že precej časa ne... Včasih jih dobimo par, kar pa seveda takoj prodamo. Ko jih bo-mo spet dobili, ti dam kakšnega na stran...«

»Kdaj pa približno?«

»Morda že prihodnji teden. Ni pa gotovo.«

In spet sem odšel brez tesnila čez tromostovje v prodajalno »Železa« v Stritarjevi ulici. »Ima-te morda pri vas tesnila za »eko-nom'«, sem positnil preko gla-ve majhnega kupca loncev za mleko.

»Ne teh pa nimamo. Ja... Pre-tisovce imamo. Zelite celjske?«

»Da, da, »ekonom', lonec... to-varne emajl...«

»Ne teh pa nimamo,« me je dokončno prepričala starejša prodajalka.

»Pa jih boste kmalu dobili?« sem nadalje vpraševal.

»Težko... Težko se dobijo,« se je glasil odgovor.

»Težko jih je dobiti, malo jih dobivajo in kmalu jih prodajo,« sem kmalu nato pojasnil lastni-ku lonca »ekonom«. »V Celje bo treba ponj.«

In odpotoval sem v Celje.

V prvem nadstropju trgovine »Ljudski magazin« v Prešernovi ulici sem 12. septembra povpra-šal za tesnilo.

»Nimamo jih,« se je glasil od-govor mlade prodajalke.

»Kdaj pa jih boste dobili? Sem namreč... od zunaj.«

»Ne vem. Lahko pa pustite pri nas svoj naslov in vam bomo sporočili, takoj ko jih bomo do-bili.«

Vesel te prijaznosti sem po prodajalkinem nasvetu odšel k »Železninarju« v Stanetovo uli-co in pojasnil starejšemu pro-dajalcu svojo malenkostno željo. Prodajalec me je pogledal iznad naočnikov. »Nimamo. Ne!« je odgovoril ves nemiren od zapo-slenosti ter se ponovno sklonil nad svoj računski blok in pisal.

»Ali naj potem lonec propa-de?«

»To ne. Jih bomo dobili.«

»Kdaj?«

»Čez dva dni, tri... en teden, ali pa en mesec, kakor je to, ker je to uvoz!« me je modro poto-lažil s posebnim poudarkom na »uvoz« in me modro pogledal kot bi hotel reči: »Kvaliteta zago-tovljena!«

Ko sem se tako sprehajal in pogovarjal po prodajalnah, ne da bi iztaknil tesnilo za lonec »eko-nom«, sem končno sedel k tele-fonu in poklical v celjsko tovar-no emajlirane posode, z željo, da bi mi pojasnili, zakaj sem toli-

ko časa zaman iskal tesnilo za lonec »ekonom«, ki so ga izdelali pri njih.

»Trenutno jih res ni v prodaji. Ampak prav danes smo pripravili pošiljko iz Avstrije uvoženih tesnil,« so me razveselili.

»Tudi za Ljubljano?«

»Da, dobila jih bo trgovina »Ideal«, nekaj pa tudi »Železni-na.«

»Zakaj vas ne oskrbijo z nji-mi domače tovarne gumijastih izdelkov?«

»Nekaj časa jih je izdelovala tovarna »Sava« v Kranju, toda kvaliteta ni bila zadovoljiva. Pri uvozu pa smo odvisni predvsem od deviz.«

»Kaj nameravate ukreniti gle-de tega v prihodnje?«

»Pomagala nam bo tovarna »Sava«, kjer že pripravljajo ne-kaj novega za izdelovanje kvali-tetnih tesnil. Upamo, da bomo že do konca tega leta preskrblje-ni s tesnili domače proizvodnje in bomo kmalu zadovoljili vse potrebe potrošnikov.«

V Ljubljano sem se vrnil sicer brez tesnila za lonec »ekonom«, toda začel sem upati, da bo ko-operacija polagoma našla svoje mesto tudi med proizvajalci go-spodinjskih potrebščin. Tako bo lonec »ekonom« lahko vedno ku-hal ekonomsko...

Rado Vouk

KATERI OD DVEH STANOVANJSKIH BLOKOV JE NAŠ?

SPORNA BREGOVA KOPRIVNICE

DVA LEVA BREGA — NESPORAZUM SEDAJ POJASNJEN

Vsakdo ve, da je moč določiti levi in desni breg potoka tako, da se preprosto postavimo v smeri toka vode in kar je na naši levi, je levi breg, na desni pa desni. Četudi na videz tako preprosta reč, je pa v življenju marsikdaj hudo zapletena. Vsaj v primeru Koprivnice je bilo tako...

Koprivnica je potok, večkrat umazan kot čist. Ima še to last-nost, da teče med dvema stano-vanjskima blokoma, ki ju prav v teh dneh dokončujejo. Zatega-delj je prišel ta neugleden po-tok celo v pogodbo in je v na-šem primeru prav zastran tega odigral pomembno vlogo. Vendar začnimo raje od začetka.

Pisec teh vrstic se je zgasil pri stanovanjskem referentu in ga povprašal, kateri izmed dveh stano-vanjskih blokov je namenjen članom našega kolektiva; tisti na levem bregu, ali oni na desnem. Bloka sta povsem enaka, razlo-

ček je le ta, da bo blok na de-snem bregu (po izjavi nadzorne-ga organa »Ingrada«) dograjen najmanj štirinajst dni kasneje. Referent je zasukal telefonsko številko investicijskega oddelka in izvedel, da je naš blok na levi strani. Ker jih je s tem vpraša-njem že večkrat nadlegoval, so mu to pot to povedali »enkrat za vselej in dokončno«. Naš je torej blok, ki so ga sezidali na levem bregu Koprivnice in ki bo kon-čan kasneje.

To pa se je razlikovalo od in-formacij, s katerimi je razpola-gal pisec. Ta je bil namreč po-

učen, da imamo mi polovico blo-ka skupaj z »Aerom« in za to po-djetje opremljajo blok na de-snem bregu! Te podatke je imel od šefa gradbišča in za ta bo naj-brže že vedel. Očitno je bilo, da gre za nesporazum med izvajal-cem in investitorjem, kasneje pa smo opazili, da se je temu ne-sporazumu pridružil še Biro za stanovanjsko izgradnjo v Celju, ki naj bi ščitil naše interese.

Pri »Ingradu« smo izvedeli, da ne vedo, za koga zidajo. Svetova-li so nam, naj se oglasimo pri Bi-roju, ker oni morajo vedeti. Šli smo tjakaj. Njihov uslužbenec nam je takoj priznal, da ga že ves čas moti in da ne ve, kateri je dejansko naš. Rekel je še, da bo naš verjetno na desnem bregu. Vsaj zdi se mu. Poiskal je pogod-bo, ki jo je sklenilo naše podjet-

je z njimi. Vendar v pogodbi ni bilo nikakršnega določila o loka-ciji. Po njegovih besedah sodeč, »so to nekam zapisali«, vendar kam?

Tisto listino, ki jo je imel v mi-slih, so našli. Bili sta to pogodbi med Birojem in »Ingradom«. In v obe — točneje v eno samo — se je vrnila usodna napaka! V obeh pogodbah je bilo označeno, da je blok na LEVI strani Koprivnice, četudi je en blok na levem bre-gu, drugi pa na desnem. Ko so to opazili, so napako popravili in v eni pogodbi spremenili »levo« v »de-sno.« To so storili v pogodbi za blok, ki so ga zidali za sklad in železarno Štore. To je bila dru-ga napaka, saj so hoteli spre-meniti pogodbo za naš blok. Po-slej so vsi živeli v veri, da je vse v redu, četudi ni bilo.

Kazalo je že, da imajo naši v investicijskem sektorju prav. In imeli bi, če bi »Ingrad« ne oprem-ljal stanovanj za »Aero« v bloku na desnem bregu. To pa je zmed-lo tudi ljudi v biroju. Že je ka-zalo, da bo mesec dni pred do-graditvijo nemogoče razvozljati voz, ki je grozil postati gordij-ski. Zmedo je razjasnil ing. Rav-nak, nadzorni organ Biroja pri tej gradnji, ki je zares dokončno nepreklicno izjavil, da jenaš blok na desnem bregu Koprivnice. Vsi smo si oddahnili, Biro pa zatega-delj »ker jih ne bo več motilo to nerazjasnjeno stanje.« Čudno pri vsem tem je to, da je bilo za njih to »nerazjasnjeno«, čerav-no imajo pri hiši človeka, ki je natanko vedel, kako je s to reč-jo. Še bolj čudno pa je, da se ni-so potrudili razjasniti tega že za-to, ker bi slej ko prej kateri od investitorjev povprašal za svoj blok.

Priznati je treba, da vse to me-če dokaj čudno luč na poslovanje Biroja za stanovanjsko izgradnjo, predvsem pa na njegov od-nos do investitorja. Malenkosten nesporazum je bil razjasnjen v dveh urah, vprašanje pa je, če bi v prihodnjih anen, ko bo tre-ba investitorjem pokazati, kaj so jim zgradili za njihova sredstva, ne povzročil še več hude krvi. In te ni bilo niti sedaj malo...

VL. S.

POGREB

V našem podjetju je bil štiri-najstidnevni seminar »REFA«, ki so ga obiskovali člani naše delov-ne organizacije. Seminar sta vo-dila tovariša Okorn in Venc iz Strojne tovarne Trbovlje.

Ko sta se nekoč odprav-ljala v Celje, ju je ustavil nek član kolektiva:

»Kam pa vidva z avtomobi-lom?«

»V Tovarno emajlirane posode se peljeva,« sta mu pojasnila.

Čez nekaj časa so se v SST zaskrbljeno vpraševali:

»Kdo neki je v Emajlirki umrl, da Okorn pelje Venc tjakaj?!«

Široka fronta dejavnosti

V sredo, 2. oktobra, je bila seja upravnega odbora Ljudske teh-nike »Emajl«, na kateri so se pogovorili o dejavnosti vseh krožkov in klubov. Ugotovili so, da je delo v poletnih mesecih zamrlo, da pa ni razloga, da bi poslej ne zaživele spet vse raznotere dejavnosti društva.

Četudi se strojni krožek boju-je z nekaterimi težavami, se ven-darle njihovo delo odvija po programu. Vodjo krožka je zani-malo, kako je s predlogom za vli-vanje lonca »ekonom«. Predlog je bil že dvakrat odklonjen in zdaj hočejo predlog preizkusiti v li-varni v Mariboru. Člani uprav-nega odbora so se sporazumeli, da je treba izdelati račun rentabi-lnosti, za kar naj bi poskrbelo podjetje. Pločevinarski krožek dela po programu, prisiljeni pa so delati zaradi dveh izmen po-noči.

Emajlirski krožek je opravil dva tečaja iz dekoriranja. V na-črtu imajo še tečaj, ki ga bodo iz-vedli med delovnim časom, da bodo usposobili delavke čimprej za industrijsko proizvodnjo deko-riranja. To je potrebno zlasti še zato, ker ima podjetje naročilo za 25 tisoč kosov dekoriranih iz-delkov. To naročilo je dobilo po-djetje na osnovi vzorcev, ki jih je izdelal emajlirski krožek. Po-buda za tečaje je rodila bogat sad!

Medtem ko v gospodinjskem krožku ne poznajo predaha in

imajo pravkar v načrtu tečaj so-dobnega gospodinjstva, so v radio klubu pred precejšnjimi težava-mi, ker so skorajda vsi aktivni člani odšli na odsluženje kadrov-sega roka. Zategadelj je dejav-nost kluba v celoti zamrla in obuditi jo nameravajo tako, da bodo pričeli od začetka — z A tečajem. In še eno nalogo so si zastavili: prirediti nameravajo poljudno predavanje o uporabi tehniških pripomočkov v gospo-dinjstvu.

Tudi pred fotoklubom je za-htevna naloga. Organizirati mo-rajo republiško razstavo umetniš-ke fotografije v Velenju, kar je nedvomno veliko priznanje nji-hovemu dosedanjemu delu. Do občnega zbora nameravajo prire-diti še klubsko razstavo in or-ganizirati tečaj za pionirje, med-tem ko sta tečaja A in B v teh dneh.

O dejavnosti avto krožka smo v našem časniku že pisali. Na se-ji upravnega odbora je bilo sliša-ti ugotovitev, da so najaktivnejši člani krožka prav pionirji. Tret-jemu tečaju, ki so ga imeli v pro-gramu to jesen, so se odrekli. Sklenili so pa graditi pralnico.

Modelarski krožek je v velikih težavah, ker nima članov. Zate-gadelj niso mogli izvesti tečaja. V načrtu imajo industrijsko mo-delarstvo, nameravajo pa pričeti graditi makete naših obratov, ki bi naj bile pripomoček pri študi-ju tehnologije in organizacije de-la. Ob koncu so na upravnem od-boru ugotovili, da je postal kro-žek za podvodno raziskavo že v prvih mesecih silno delaven. Prav zato jim je upravni odbor odo-bril nakup dveh oprav za po-tapljanje.

-v-

Seja UO ljudske tehnike

Ob zaključku letošnje sezone v počitniških domovih

TRIBUNA

V letošnji sezoni smo imeli prvokrat ob morju dva počitniška doma in sicer enega v Crikvenici s 96 ležišči ter enega v Fiesi s 22 ležišči. Upravišne posle v Crikvenici je vodil tov. Jože Koprivšek, v Fiesi pa tov. Franc Zorko.

Polna cena je znašala za naše delavce in njihove svojce v odvisnosti od kvalitete sobe od 795 do 995 din, za otroke od 7 do 15 let je bila enodnevna oskrba za 100 din nižja, za otroke do 7 let pa za 200 din nižja od polne cene. Razen tega so naši delavci uživali regres po 500 din na dan, če so letovali najmanj 6 dni (največ 10 dni njihovi nezaposleni oziroma nepreskrbljeni ožji svojci in naši upokoenci po so bili deležni za isto dobo po 250 din regresa dnevno.

Po izjavah domačinov je v Crikvenici enako kakor v Fiesi najlepše od druge polovice maja pa do konca junija, ko sonce pripeka že skoraj z isto močjo kakor

v juliju, vendar je zrak še bolj čist ter je za ta čas za sončenje bolj primerno kot julij in avgust, ko je v ozračju sopara zaradi močnejšega izhlapevanja morske vode. Tudi noči so v maju in juniju ugodnejše za počitek. V letošnji sezoni žal naši delavci niso zadosti izkoristili tega, za odmor najprimernejšega obdobja. V maju počitniškega doma niso imeli v obratovanju od 8. do 17. junija smo imeli v prvi izmeni v Crikvenici manj kakor četrtino zasedenih kapacitet, v Fiesi pa smo imeli od 28. junija do 7. julija samo dve tretjini zasedenih mest.

V celi sezoni je letovalo v obeh domovih 382 delavcev, 251 njih-

vih svojcev in naših upokoencev ter 117 tujih oseb.

Predhodnih gostov je bilo v Crikvenici 309, inozemcev pa 35 in so izkoristili skupno 634 penzijskih dni.

Mnogi naši delavci, ki so letovali v prvih izmenah, želijo tudi v bodoče letoovati v zgodnjem poletju, zato bomo v prihodnji sezoni odprli počitniški dom v Crikvenici vsaj 1. junija, v Fiesi pa najpozneje 10. junija. V načrtu imamo še adaptacijo jedilnice, razširitev sanitarij in izpopolnitev plaže v Crikvenici ter obširnejše izboljšave v Fiesi. Upamo in želimo, da se bo naš delavec v prihodnji sezoni počutil še boljše na preprotnem oddihu ob morju.

-jok-

SPOSTOVANI TOVARIS UREDNIK,

čepav nisem zaposlen v Vašem podjetju sem se odločil, da napišem svoje mnenje o Vašem glasilu, oziroma da podam nekaj predlogov. Emajlirca že čitam vsa leta odkar izhaja in moram priznati, da so prve številke le senca sedanjega lista. Prijetna oblika in pestra vsebina odlikujeta Vaš časnik. Pravzaprav že kar težko pričakujem naslednjo številko Emajlirca.

Poleg številnih dobrih lastnosti pa sem v listu ugotovil tudi nekaj napak, ki zmanjšujejo ugled Vašega lista. Opazil sem, da so nekateri članki na precej nizki »slovnični stopnji«. Zelo me je motilo, ko sem v članku »Two lions enamel« zasledil kar devetindvajsetkrat besedo »naš«, oziroma njeno izpeljanko. Mislim, da bi bilo zelo dobro, ko bi v Emajlircu uvedli posebno rubriko z naslovom »Kritika« (ali kaj podobnega), v kateri bi bralci kritizirali in predlagali.

Morda bi Emajlirca postal še bolj priljubljen, če bi bila v njem posebna literarna stran, ki bi lahko vsebovala razne literarne prispevke (črtice, doživljaje, potopise, pesmi itd.). Mislim, da je v kolektivu z 2900 delavci vsaj sto literarno navdahnjenih, ki bi svoja dela radi objavili. V ta namen bi se lahko povezali tudi s celjskimi šolami in prav gotovo bi se marsikatera mamica razveselila, ko bi v listu našla prispevek svojega otroka. Tudi kak nagradni razpis bi bil verjetno toplo sprejet.

Možnosti za uvajanje prijetnih novosti v Vaš list so skorajda neomejene in upam, da bom morda že v kratkem času prijetno presenečen.

Tovariško Vas pozdravlja

Dragi Vlado! Hvala za pismo. Pošlji naslov zastran »našega« honorarja...

Nашa izražanja o delu in tovarni

V letih po osvoboditvi se je v naši tovarni marsikaj spremenilo, česar seveda tu ne moremo naštevati. Lahko se pa s ponosom ozremo na prehojeno pot ter smelo zremo v prihodnost.

Pri izražanju pa je žal ostalo več ali manj še kar pri starem, kadar teče pogovor o delu in tovarni. Med slovenske besede mešamo nemške spakodanke, na kar pač ne moremo biti niti najmanj ponosni. To je sicer razumljiva posledica dejstva, da je naša tovarna bila vrsto desetletij trdnjava germanizma in nemškutarstva. Vendar se je tudi v tej trdnjavi v letih pred drugo svetovno vojno poleg boja za pravice delavskega razreda bil tudi boj nacionalne zavesti in pripadnosti. Na samo izražanje verjetno takrat ni bil nihče pozoren. Teda sedaj — po osvoboditvi, ko so časi spremenjeni, ko je dolgaletna borba izbojevana, bi temu vprašanju le morali posvetiti nekaj več pozornosti. V naših pogovorih ne bi smeli uporabljati nemških spačenk, ko vendar imamo na razpolago za vsako reč, za vsako delo in pojem lepe slovenske izraze.

Res je, da izražanje — naj bo takšno ali drugačno — na proizvodnjo in gospodarnost nima nobenega vpliva, toda nacionalna zavest in ponos nam narekujejo opustitev tujih popačenk v govorjenju.

Kako in kdaj bomo to dosegli, je odvisno od nas samih. Če se bomo sam zavzel, da bo v pogovoru o delu in tovarni rabil le slovenske besede, kar nikakor ne bo težko, se bomo v kratkem času znebili tujih navlake v naših pogovorih in naši otroci v šoli na vprašanje učiteljice ne bodo odgovorili: Moj oče dela v »malhauzu«, »krankhali« itd.

A. Tržan, komerciala

Igra iz naše narodno-osvobodilne borbe v SLG Celje

Slovensko ljudsko gledališče v Celju je postavilo na oder igro partizanskega pisatelja Mateja Bora »Raztrganci«, ki jih je napisal sredi vojne vihre in ki so še danes naše najboljše besedilo iz časov narodnoosvobodilne borbe.

Zamisel za to ljudsko igro so dali Boru štajerski tovariši, ki so mu pripovedovali o zanimivih primerih v zvezi z vohuni-provokatorji, ki so jih Nemci kot »partizane« pošiljali v naše vasi zanašat zmedo in preplah. Na Štajerskem so jim pravili »raztrganci«, ker so se odevali v cape, da bi tako pri ljudeh vzbudili večje zaupanje. Vendar so jih naši ljudje, če so le malo bili previdni, znali ločiti od pravih partizanov, saj so si partizani slej ko prej preskrbeli vojaška oblačila. Po drugi strani pa so raztrganske skupine Nemci tako temeljito oboroževali, da se to ni prav nič skladalo z oborožitvijo, ki je bila vsaj v prvih letih boja partizanom na razpolago.

O vsebini »Raztrgancev« ne bi kazalo govoriti, saj bo igra vsem razumljiva. Pripovedovanje o njej bi nemara razblinilo napekost dogajanja in odvzelo igristi čar, ki ga nudi gledavcu gledališka predstava.

»Raztrganci« je zrežiral Juro Kislinger, ki jim je dal še zanimiv odovski okvir: uprizoritev je mišljena kot igra, ki jo uprizori igravska družina na partizanskem mitingu pod kozolcem sre-

di vasi. Torej vse naj bi ustvarilo videz, ko da smo na mitingu nekje na Štajerskem 1944. leta.

Nastopajo vsi igravci Slovenskega ljudskega gledališča.

jž

Klub znova

zaživel...

gramom, ki bi ga izvajali člani SLG, saj nam je obisk tega klubskega večera znova dokazal, da si naši delavci tega žele. Prepričani smo, da se bo to odrazilo tudi pri vpisovanju delavskega abonmaja, ki ga pripravljamo za tekočo sezono SLG v Celju.

Marija Goršičeva v točki iz kabareta »Smeh ni greh«

V sredo, 2. oktobra se je zbralo nad sto članov našega kolektiva v klubskem prostoru. V gosteh so bili člani Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja, ki so nam pripravili prijeten in zanimiv večer.

Hvaležen in topel je bil sprehaj pri naših delavcih in še bolj hvaležen je bil aplavz, s katerim so nagrajevali izvajalce zanimivega programa, ki je bil prirejen za klubski večer. Upravnik SLG, tovariš prof. Bruno Hartman, je uvodoma spregovoril nekoliko besedi o razvoju gledališča in o načrtih v prihodnje. Potlej je poslušalcem predstavil Marijo Goršičevo, Pavla Jeršina in Janca Škofa, igralce, ki so to postali s prizadevnostjo in trdim delom. Pri programu, ki je bil razdeljen v resni in zabavni del, so še sodelovali Nada Božičeva, Volodja Peer, Marjan Breznik in Sandi Krošelj.

Prav bi bilo, da bi naš klub popestrili kdaj pa kdaj tudi s pro-

KAJ JE Z OLIMPOM?

Po neuspelem štartu v prvi polovici jesenskega dela tekmovanja, nogometaši Olimpa nič kaj rožnato ne stojijo na lestvici SNL. Toda priznati moramo, da vodstvo kluba tudi kaj več ni pričakovalo, že ker jim sam žreb ni bil naklonjen. Zakaj? Fantje psihično in fizično izmučeni od kvalifikacij, so morali takoj po nekaj dneh nadaljevati borbo v v SNL. Že po tekmah sodeč je bilo videti, da so prva kola morali igrati z rutiniranimi nasprotniki kot: Kladivarjem, Rudarjem, Železničarjem, Svobodo, zunaj z Novo Gorico, Triglavom itd. Kljub vsemu pa bi lahko tudi v tem delu dobili nekaj točk. Priznati je še treba, da jih letos niti najmanj ne spremlja športna sreča.

Vodstvo Olimpa je že vseskozi v izredni težavi pri sestavi moštva. Obramba je do neke ž v redu, medtem ko napadalcev ni. Njihova igra je premehka, strel na gol je premalo ali pa jih sploh ni. Na tak način ni moč pričakovati zmage.

Ko smo pregledali spisek nogometašev smo videli, da imamo na razpolago za prvo moštvo sledeče igralce: Gorjup, Bevc, Passero (vratarji), Beltram, Podgorelec (branilci), Kolenik, Coklič, Čater, Ratej, Telič, Muršič (krilci), Hojnik II., Sildenfeld, Voglesang, Ekselenski pa napadalci. To so igralci, ki trenutno pridno trenirajo in pridejo v poštev tudi za prvo moštvo, vendar pa je to vse premalo za tako tekmovanje, ker šteje SN liga 16 klubov. Za tako tekmovanje bi morali imeti vsaj 18—20 igralcev, pov-

prečno enako dobrih. Do nedavno je bilo dovolj igralcev, vendar jih je nekaj zopet odšlo na

ŠPORTI

odsluženje vojaškega roka, nekaj pa jih je poškodovanih. Nekateri so celo prenehali igrati nogomet. Iz vsega tega lahko zaključimo, da obstajajo resne težave v nogometni sekciji. Očitno je, da manjkajo vsaj štirje dobri igralci — napadalci. Ker teh ni, se

moramo zaenkrat spoprijazniti kar s tem, kar imamo.

Pohvale vredno pa je, da ima nogometna sekcija zopet solidno mladinsko moštvo. Ti mladi fantje bodo prav gotovo med najboljšimi v Sloveniji. Sicer v prvih kolih tekmovanja v SML niso bili toliko uspešni, ker so mladi, ki so komaj prišli iz vrst pionirskih moštev.

S. J

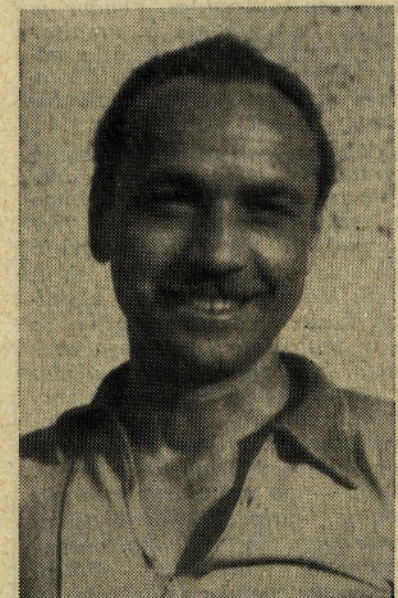
Gremo na izlet

To pot smo namenjeni k planskemu domu na Menini planini — 1508 m. Dom je zgrajen na gozdnem obronku, odkoder je zelo lep razgled na Savinjske Alpe in celotno Logarsko dolino. Dom razpolaga s 14 posteljami v sobah ter s 60 skupnimi ležišči. Je docela oskrbovan in odprt vse leto. V neposredni bližini doma so lepa smučišča za začetnike in tudi za zahtevnejše ljubitelje tega športa.

Najbližji pristop do doma je iz Gornjega Grada (avtobus Celje—Gornji Grad, odkoder je 2 in pol uri zmerne hoje.

Izleti: od doma so lepi izleti do Černilca, Bibe ter v Savinjske planine.

Dom na Menini planini je pod uprav PD Gornji Grad.

Pavle Jeršin in Marjan Krošelj v »Raztrgancih«

Ob 70-letnici

Tedaj se je nadaljevala popolna stavka, ki je trajala od 8. aprila do 6. junija 1922. Tovarna tedaj ni obratovala polnih deset tednov. Obratovala je samo njena elektrarna, ki je Celje oskrbovala z električnim tokom. Po tedanjih podatkih je takrat izpadlo 250.464 proizvodnih ur. Stavkajoče delavce je podprlo delavstvo iz vse Slovenije pa tudi nekateri celjski obrtniki so jim nudili brezplačno pomoč v hrani. Sredi te velike stavke je delavstvo praznovalo svoj prvomajski praznik. Po poročilih tedanjega časopisa »Nova doba« se je socialistično delavstvo pričelo zbirati na dan prvega maja ob deveti uri dopoldne pri gostilni »Svetel« v Gaberju, odkoder je okrog sedemsto delavcev odšlo v sprevo du skozi mesto na Dečkov trg (sedanji Trg svobode). V sprevo so nosili zastave in transparente z napismi med katerimi je bil tudi ta napis: »Stavkokaz je kapitalistova cunja!« Z balkona Narodnega doma je govoril vodja stavkajočih delavcev Kolenc, za njim pa dr. Korun o delavski organizaciji in o enorazredni socializirani družbi.

Takratno stavko je vodil poseben stavkovni odbor, katerega predsednik je bil Franc Svetek iz Ljubljane, tajnik Alojz Leskošek, člani pa Ivan Mlakar, Avgust Keblić, Anton Holcinger, Franc Oset, Avgust Kolenc, Gvido Bučar in drugi. Za vzdrževanje reda in discipline so si postavili delavci svoj rediteljski odbor, ki je delal v treh izmenah in je štel

osemdeset članov. Vsi člani odbora so nosili rdeče trakove na rokavih. Straže okrog tovarne so pazile na stavkokaze, katere so tudi s silo odvrčale, da niso prišli na delo. Stavkokazi so se zaradi tega skušali zmuzniti na delo preko tovarniškega plotu, ker so se sramovali prihajati pri vratarnici, kjer so se čez dan zbirale množice stavkajočih delavcev. Čeprav so delavcem delali velike ovire mojstri in predelavci, so ti obvladali stavko-

Franc Oset, član stavkovnega odbora 1922

kaze in so se jim ti kmalu pridružili.

Westen je tedaj uvidel, da se je situacija zanj poslabšala, zato je pristal na razgovore, toda bil je še zelo nedostopen. V

njem je prevladoval duh nadutosti njegovega strica Adolfa Westna, ki je takrat v Gradcu živel v izobilju na račun krvavih žuljev njegovih delavcev, ki jih je, kot smo že omenili, že ob nastanku tovarne - neusmiljeno izkoriščal.

Stari lisiak je dobro podučil svojega nečaka Avgusta in Adolfa, kako je treba izkoriščati slovenskega delavca in ta dva sta svojega strica kot bomo videli pozneje, v marsičem prekosila. Dobro sta poznala svoj posel kapitalista in tudi lisičje zvitiosti ter hlapčevine jima ni manikalo.

Adolf Westen se je takrat penčil. češ: »Tu sem jaz gospodar! Kdor noče delati naj gre! Z lahkoto bom prenesel vašo stavko! Oblast je na moji strani!«

Tedaj so mu zastopniki delavstva postavili svoje pogoje: zvišanje mezd za 30 %, priznanje sindikata in delavskih zaupnikov za zakonite predstavnike delavstva. Človeško ravnanje z ljudmi, upoštevanje predpisov, ki varujejo koristi delavstva, izboljšanje socialne zaščite delavstva, pravica do letnih dopustov in nihče ne sme biti zaradi stavke odnuščen z dela.

Westen je bil do skrajnosti trmast in je pristal le na malenkostno izboljšanje, zato je delavstvo nadaljevalo s stavko. Zaradi tega je prišlo do novih razgovorov med njim in predstavniki stavkajočih delavcev, kjer je pristal načelno na vse zahteve delavstva. Le zvišanje mezd je omejil na 8 %. O svojem pristanku podpisal lastnoročno tudi izjavo.

Po tem sestanku je delavstvo sklicalo zborovanje v Narodnem domu, na katero so prišli tudi nepoklicani elementi. Na tem zborovanju je skoraj štiristo de-

lavcev glasovali za nadaljevanje stavke, vendar se je velika večina izrekla za vrnitev na delo.

Westen pa ni držal besede kljub temu, da je podpisal lastnoročno izjavo, da pristaja na zahteve delavstva. Ko so se delavci naslednji dan vrnili na delo, so mnogi izmed njih izvedeli, da v tovarni zanje ni več mesta, tistim pa, ki jih je sprejel na delo, je zagrozil z odpustom, če se bodo organizirali v sindikat. Z podlo in drzno prevaro je Westen prelomil dano obljubo.

Ko jo Westen izjavljal, da je oblast na njegovi strani, je imel prav. Tedanja buržoazna oblast je res bila v vsem na njegovi strani. Dosledno je zaščitila koristi tujega kapitalista proti domačim delavcem, zato je aretirala dvaintrideset organizatorjev stavke, večidel delavskih zaupnikov, in jih obtožila pred sodiščem.

Podpora oblasti je Westen pri strahovanju in zatiranju delavstva obilno izkoristil. Čutil se je gospodarja. V tem letu je odpustil z dela 949 delavcev, sprejel pa samo 451. Tako se je število zaposlenih delavcev od 1254 v prejšnjem letu znižalo na 756, kar predstavlja v vsem razdobju od leta 1908 dalje najnižje število. Običajna delavska mezda je v tem času znašala 2,49 din na uro.

Delavstvo tedaj ni uspelo izboljšati svojega položaja zaradi tedanje oblasti, ki je kot že rečeno, ščitila kapitalista Westna, delavstvo pa zapirala in mu direktno onemogočala, da bi doseglo svoje pravice.

Zaradi tega je večina delavstva takrat začasno klonila. Zaradi pretnje odpusta je večina delavstva ostala izven sindikalne

organizacije. Bilo pa je šestnajst delavcev, ki so ostali še člani sindikalne organizacije, katere se je previdno toda vztrajno pripravljala na novo borbo.

Tako je neuspešno končala ta velika stavka, od katere si je delavstvo obetalo izboljšanje svojega težkega položaja. Slovenski delavec se je moral ukloniti tujemu kapitalistu pod pritiskom buržoazne oblasti, ki je bila in ostala njegov smrtni sovražnik.

Po teh dogodkih je bil Westen neomejen gospodar. Ob podpori oblasti je delal to, kar je bilo njemu po volji in kar je prinašalo mastne dobičke njemu in njegovim svojcem. Tovarno je začel širiti in izpopolnjevati. Leta 1923 so bili zgrajeni plinski generatorji in s tem se je prešlo od direktne kurjave, na kurjavo z generatorskim plinom. V tem in naslednjem letu je tovarna sprejela večja naročila za bivošo jugoslovansko vojsko. Znova je bil odprt izvoz v Bolgarijo, Grčijo in Turčijo, ki je med vojno prenehal.

Westen kot zagrizen sovražnik domačih industrialcev, teh ni mogel trpeti, če so se pojavili v njegovi konkurenci. Tako je storil vse, da je spravil v likvidacijo njegovega nekdanjega sodelavca Karla Pertinača, ki je med vojno obogatel in je leta 1920 ustanovil lastno tovarno aluminijaste in pločevinaste posode pri Spodnjem Lanovžu ter po neuspeli stavki sprejel na delo mnogo delavcev, ki jih je Westen zaradi stavke odpustil z dela. Da je uničil Pertinača, je Westen žrtvoval mnogo denarja ob likvidaciji pa je pogostil vse svoje delavce. Pertinačev obrat je kupil sam in ga demontiral.

(Nadaljevanje)

V ZSSR

skulptur in nasadov na tem razstavišču.

Značilnost sloga pri gradnji novih mestnih predelov v vseh ruskih mestih, ki smo jih videli, pade takoj v oči vsakomur, ki primerja gradnjo naših stavb s temi stavbami. Medtem ko imajo pri nas zgradbe v stilskem pogledu posebnosti raznih modernih slogov, svojevrstnih urbanističnih koncepcij, geometrijskih oblik, se je gradnja novih stavb — predvsem stanovanjskih — odvijala v ZSSR v nekakem klasičnem stilu. Stavbe so opremljene z balkoni, z razno dekoracijo okrog balkonov, vrat in oken, stene so obdane s keramičnimi ploščicami, tako da ravnih ploskev sploh ni odnoso ravnih linij, značilnih za naše stavbe, tu ni. Stavbe so grajene v strnjenih ulicah z vmesnimi trgi in parki. Navi stil prodira še le prav v zadnjih letih ter je v značilnem modernem slogu že grajena kongresna palača 20. kongresa v Kremlju. Vendar je na nas vsa gradnja in ureditev ulic v tem klasičnem stilu napravlja mogočen vtis, zlasti ostane v spominu glavna ulica v Kijevu.

Človek ne opazuje samo zgradb, če pride v ZSSR, opazuje tudi življenje ljudi, okolico in vse posebnosti, v katerih žive tamkajšnji prebivalci. Vrvenje ljudstva in prometa na ulicah in trgih Moskve je isto kot v velikih mestih. Občutna razlika je le v motorizaciji cestnega prometa, kjer prevladuje na ulicah v glavnem promet javnega značaja, tramvaji, troljebusi, avtobusi, tovarni promet. Osebnih avtomobilov so v glavnem dveh vrst. Večji — po večini ruske proizvodnje, pripadajo podjetjem, ustanovam in podobno, osebni avtomobil manjšega obsega, predvsem znamke »Moskvič«, so

pa taksiji, ki so že na zunaj vidno označeni. Tistega drobiža na ulicah, katerega smo navajeni v naših mestih, pri čemer mislim število osebnih avtomobilov, motorjev in drugega, tu ni, zaradi tega tudi promet ni tako gost. Prevozi v javnem prometu niso dragi. V podzemni železnici, tramvaju in avtobusu stane voznica na splošno 4 kopejke (40 dinarjev). Tudi taksiji niso dragi. Na tramvajih, troljebusih in avtobusih so že odpravili v precejšnji meri sprevodnike tako, da si vsak potnik kupi sam vozovnico na avtomatu. Na vsakem vozilu je na zunaj označeno, da vozi brez sprevodnika. Vprašali boste, kako je s kontrolo nad plačevanjem vozovnic. Kontrole so občasne, na teh vozilih, kazni pa hude za tiste, ki ne plačajo vozovnice ter so zasačeni. Razen tega se v tramvaju ali avtobusu napiše javno na posebnem mestu ime tistega, ki ni plačal in še izobesi fotografija. Kaže, da se to obnese in da prevozne stroške potniki v redu plačujejo. Zanimali smo se, zakaj zasebniki ne kupujejo v večji meri osebnih avtomobilov. Videli smo le nekaj modelov v Leningradu in Moskvi na ulici, to je izdelkov »Zaporožec«. Ti so podobni našim Fiat 600 ter jih od daleč človek lahko povsem zamenja. Na to vprašanje nismo dobili povsem določnega odgovora. Zatrjevali so nam, da nimajo zasebniki interesa za nakup avtomobilov zaradi dobrega javnega prometa. Zatrjevali so nam tudi, da bo pri njih v 20 letih ves promet brezplačen. Spričo razsežnosti, geografske oddaljenosti mest, ravninskih predelov ter še nedograjenih večjih povezav z modernimi cestami, bi verjeli, da zasebniki nimajo tolikega interesa za nakup osebnih avtomobilov in je verjetno to eden izmed

razlogov. Cena npr. »Zaporožcu« bi v primeru z njihovimi povprečnimi plačami odgovarjala razmerju med našimi povprečnimi plačami in ceno »Fičota«. Izletniški turizem v našem smislu tamkaj ni razvit in tudi ni takšnih pogojev iz čisto geografskih razlogov.

Vstop v trgovino daje sliko gneče kot dostikrat pri nas. Vsa mesta imajo predvsem velike trgovine, ogromni lokali starejšega izvora, ki pa še niso modernizirani ali sodobno opremljeni. V teh velikih trgovinah kot npr. centralni magazin v Leningradu GUM (Gradski univerzalni magazin), CUM (Centralni univerzalni magazin) in drugi v Moskvi, ki smo si jih posebej ogledali do podrobnosti, so na pro-

ni že v naših trgovinah. Blago pokažeš, plačaš in vzameš. Embalažnih artiklov, kot so vrečke iz raznih umetnih mas, še ni opaziti, ker je to šele pri njih v razvoju. Prodajajo predvsem vse konfekcijsko blago, moško, žensko in otroško konfekcijo katere je pa zelo veliko in kroji zelo raznovrstni. Tudi barve so pestre in je v tem pogledu možna vsakovrstna izbira. Metersko blago prodajajo redkeje. Nepričakovno pade tujcu v oči, da so v teh trgovinah celi oddelki, ki so zelo dobro založeni z vsemi vrstami kozmetičnega blaga, dišavimi, kolonskimi vodami itd. tako, da bi mogli reči, da je tega celo več kot pri nas.

Trgovine, ki nudijo prehrambe ne artikla, so še kar založene ter

daj vsi predmeti široke potrošnje, razen prehrabnih predmetov, za kar obstajajo druge trgovine. Sprehod po takšni trgovini nudi sliko dobre založenosti z blagom. Res ni predmeta, ki bi ga ne mogel kupiti; od otroških igračk, fotografskih aparatov, obleke, kozmetike itd. Blago je razstavljeno po prodajnih policah, označeno s cenami ter si prodajalke odnosno prodajalci ne prizadevajo, da bi napravili večji promet s prodajo. Ni ponujanja, hvaljenja, povzdigovanja kvalitete blaga, kot smo navaje-

je prosta prodaja od mesnih izdelkov do kruha, sadja itd. Težje je za riž in razne močnate izdelke (špageti, polžki, makaroni, ki jih praktično ni). Vsakogar zanimajo predvsem cene blagu in kupna moč ljudi. Če bi hoteli napraviti pravo primerjavo med kupno močjo tamkaj in pri nas, bi morali vzeti tamkajšnjo povprečno mesečno plačo 90 do 100 rubljev ter našo plačo din 35.000 do 40.000 mesečno.

(Konec prihodnjič)